

Valikkursus „Rahatarkus“

Rahatarkuse valikkursus selgitab finantsmaailma põhialuseid ja rahatarga inimese olemust. Kursuse sisu aitab paremini mõista finantsmaailma toimivust ja tegema selles erinevaid valikuid ning langetama teadlikke otsuseid. Rahatarkuse valikkursus võimaldab lõimingut kõigi riiklikus õppekavas olevate ainetega.

Kursuse nimetus	Rahatarkus
Eelduskursus	puudub
Kursuse läbiviimise aeg	G1
Kursuse maht	35 tundi
Kursuse eesmärgid	<p>Kursuse eesmärk on anda õpilasele teadmised ja oskused, mille põhjal teha teadlikke ja kaalutletud finantsotsuseid enda elus.</p> <p>Rahatarkuse õppeainega taotletakse, et õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) saab aru finantsmaailmas toimuvatest nähtustest ja protsessidest; 2) kujundab rahatarga inimesena raha väärtustavat ning säästvat eluhoiakut; 3) mõistab raha väärtust, teeb eesmärgipäraseid säästlikke valikuid tarbimisel ja finantsteenuste kasutamisel; 4) mõistab finantsiliselt kindlustatud inimese olemust ja jätkusuutliku arengu võimalusi. 5) tunneb kodumajapidamiste ressursside ja isiklike oskuste tähtsust toimetuleku eeldusena.
Kursuse õppesisu	<p>Rahatarkuse kursus on jagatud alljärgnevateks teemadeks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sissejuhatus. Mis on rahatarkus? Mis kasu rahatarkusest riigile, koolile, õpilastele? - Eesmärgistamine. Miks seada eesmäärke; Kuidas seada eesmäärke; Eesmärkide kategoriseerimine; SMART/SMARTER eesmärkide seadmine; kuidas enda eesmäärke saavutada; kogemuslugu. - Raha. Raha olemus. Raha funktsioonid: arvestusühik, maksevahend, kogumise vahend, kauplemise vahend-valuuta. - Maksud. Maksude liigid. Mis on maksude eesmärk? Maksud Eestis. Aktsiisid. - Eelarve. Tulud, kulud, kasum, kahjum. Palgapäevast palgapäevani elamise põhjused; Tulude ja kulude jälgimine; Ootamatud kulud ja meelerahufond; Emotsionaalsed kulud. Eelarve planeerimine.

	<p>-Palk. Netopalk ja brutopalk. Palga suurus ja töötingimused: eriala, haridus ja teadmised, töökogemus, tööandja asukoht. Alternatiivkulu. Noorena raha teenimine; Lisaraha teenimise võimalused.</p> <p>-Raha kogumine. Rahalised harjumused; säästmise nipid; säästmise väljakutse. Suure ostu ja reisi planeerimine.</p> <p>-Laen. Laenud. Laenu liigid. Laenu kulukus. Euribor. Lihtintress ja liitintress. Kuidas saada parimad laenutingimused.</p> <p>- Investeerimise alused. Miks investeeritakse; kas noorena tasub investeerida; kus ja kuidas teha tehingut; Kinnisvara ostmise põhjused; üürimise ja ostmise rahaline võrdlus. Tootlus. Inflatsioon ja deflatsioon.</p> <p>-Passiivsed sissetulekud Kinnisvara; aktsiad; võlakirjad; kinnisvara; hoiused; fondid; Autoritasud, väärismetallid; valuutad; krüptovaluutad; pensioni välja kujunemine Eestis. Forex; investeerimise strateegiad; nõ pullid vs karud.</p> <p>-Riskijuhtimine rahatarkuses. Ohud ja riskid. Ohud: majanduslikud, tehnoloogilised, looduslikud, poliitilised, inintegur (inimfaktor). Ohutus. Riski realiseerimise tagajärjed ja tõenäosus. Riskide maandamine. Kindlustus. Mitmekesise portfelli olulisus. Teadlikkus rahatarkuses.</p>
Lõiming teiste õppeainetega	<p>Väga oluline on lõiming matemaatika, eesti ja võõrkeelte, geograafia ja teiste loodusainetega, ajaloo- ja ühiskonnaõpetusega, ennast juhtiva õppija ning need valikkursused mis toetavad karjääriõpet ja elukutsevalikut.</p> <p>Näiteks:</p> <p>Matemaatika – ülesannete graafililine lahendus, arvutused sh hoiuste ja investreeringute tootlus. Intressimäärade ja intressi arvutamine.</p> <p>Eesti ja inglise keeled-rahatarkuse valdkonna sõnavara tutvustamine.</p> <p>Ennastjuhtiv õppija – eesmärkide püstitamine.</p> <p>Ajalugu - teab raha rolli ajaloolisel taistel.</p> <p>Inimeseõpetus- pere rahaasjade korraldamine.</p> <p>Ühiskonnaõpetus - ohutu finantskäitumise põhireegleid.</p> <p>Füüsika-eneergiatarbimine ja selle kulud.</p> <p>Geograafia – sissetulekute ja kinnisvara hindade geograafia.</p>

	<p>Karjääriõpetus - eelarve koostamine, palga arvestamine, maksud ja maksusüsteem, ametikoht ja palk.</p>
Kursuse õpitulemused	<p>Rahatarkuse kursuse läbinud õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> -loetleb enda eesmärgid vastavalt SMART(ER) süsteemile; -analüüsib enda rahalist seisukorda, kirjutades üles eelneva kuu tulud ja kulud, kohustused ja varad ning kuue kuu eelarve; - hindab laenutingimusi eristab head laenu halvast laenust, võttes arvesse intressimäära ja inimese olukorra; -analüüsib, kas etteantud kriteeriumitega on tal soodsam korter osta või üürida; <p>loetleb viise, kuidas ta saab suurendada enda inimkapitali ning teenida lisaraha;</p> <ul style="list-style-type: none"> -analüüsib investeerimisvahendite riske ja võimalusi, sh aktsiad, võlakirjad, hoiused, kinnisvara, krüptovaluutad, idufirma, forex; -analüüsib enda riskitaluvust ning koostab sellest tulenevalt isikliku portfelli jaotuse; -loetleb kõige tähtsamad eluks vajalikud rahatarkuse põhimõtted.
Hindamine	<p>Arvestatud/mittearvestatud</p> <p>Hinnatakse teadmisi ja nende rakendamise oskusi, loovust ülesannete lahendamisel, üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi. Olulisel kohal on kujundav hindamine, mille kaudu arendatakse arutluse, põhjendamise ja seoste loomise oskust, õpilase iseseisvat ja rühmatööd, kirjalike tööde vormistamise nõuetega arvestamist ja üldist korrektsust.</p> <p>Rahatarkuse kursuse jooksul koostab õpilane personaalse õpimapi, milles analüüsib enda arengut ja täidab erinevaid ülesanded; õpimapp on ettevalmistamise materjaliks kontrolltöödeks.</p> <p>Kursuse edukaks läbimiseks on vaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Esitada praktilised tunnitööd; Tööd arvestatakse, kui töö raames õpilane ja/või õpilaste rühm nõuetekohaselt saavutab eesmärgi. - Sooritada kaks kontrolltööd tulemustele vähemalt 51%.

KEHTESTATUD
direktori 02.09.2025 käskkirjaga nr 1-2/25/38
Sillamäe Gümnaasiumi õppekava lisa